

Środowisko związane z BHP zainteresowaną stroną w normalizacji

Wraz z rozporządzeniem w sprawie normalizacji europejskiej, które weszło w życie w styczniu 2013 roku Komisja Europejska określiła nowe priorytety: jednym z celów jest intensywniejsza promocja normalizacji usług oraz skrócenie procesu normalizacyjnego, tak aby był bardziej przejrzysty i skuteczny. Ważne jest, aby żadna z zainteresowanych stron nie została pominięta podczas wprowadzania tych zmian. Istnieje takie ryzyko, gdy weźmiemy pod uwagę nową klasyfikację ISO stron, które mają być zaangażowane w opracowywanie norm. W przeciwieństwie do klasyfikacji stosowanej obecnie przez DIN, klasyfikacja zaproponowana przez ISO nie zawiera żadnego odniesienia do środowiska związanego z bezpieczeństwem i higieną pracy. Co więcej, klasyfikacja ISO ma służyć jako przykład dla klasyfikacji europejskiej i krajowej. Komitety normalizacyjne nie miałyby więc żadnej motywacji, aby angażować przedstawicieli lobby BHP w działalność normalizacyjną. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji zgłasza więc propozycję, aby międzynarodowe, europejskiej i krajowe organizacje normalizacyjne sformułowały nową klasyfikację w taki sposób, aby uczestnictwo przedstawicieli lobby BHP było wymagane i udokumentowane.

Michael Koll
Przewodniczący KAN
Federalne Ministerstwo Pracy i
Spraw Socjalnych Niemiec

W NUMERZE

TEMAT SPECJALNY

- 2 Normalizacja w sektorze usług: wykorzystanie możliwości, identyfikacja zagrożeń
- 3 Normalizacja usług: wątpliwe korzyści dla sektora handlu i rzemiosła
- 4 Różnorodność norm w sektorze usług

TEMATY WYDANIA

- 5 Wzmocnienie stosowania normalizacji europejskiej jako instrumentu politycznego
- 6 Listy kontrolne pomocne w określaniu przepisów dotyczących pomiarów w normach dla wyrobów
- 7 Badania i certyfikacja za 10 lat

W SKRÓCIE

Moduły szkoleniowe w zakresie ergonomii dostępne w języku angielskim
ISO przyspiesza proces normalizacyjny
Światowy Kongres 2014 we Frankfurcie
EAC, euroazjatycki znak zgodności

9 IMPREZY

Rośnie liczba norm dla usług

Usługi stanowią znaczącą część produkcji gospodarczej Unii Europejskiej i są szczególnie intensywnie promowane w nowym rozporządzeniu w sprawie normalizacji europejskiej. Usługi nie są jednak tak łatwe do zdefiniowania w normach jak klasyczne wyroby. Potrzebna jest tu szczególna ostrożność, nie tylko w obszarze dotyczącym bezpieczeństwa i zdrowia w pracy.

Normalizacja w sektorze usług: wykorzystanie możliwości, identyfikacja zagrożeń

W listopadzie 2012 r. Federalne Ministerstwo Gospodarki i Technologii wraz z DIN¹ zorganizowało w Berlinie drugą konferencję dla MŚP² pn. „Normalizacja jako czynnik sukcesu”. Celem konferencji było przedyskutowanie w jaki sposób można uprościć stosowanie norm przez małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ich udział w procesie normalizacyjnym. Skoncentrowano się na nowym rozporządzeniu UE dotyczącym normalizacji³, w którym wprost wymieniono normalizację w sektorze usług, jako dodatkowy element, obok normalizacji wyrobów.

Korzyści płynące z normalizacji usług nie są widoczne na pierwszy rzut oka. Usługi są jednak produktami sprzedawanymi na rynku – produktami wirtualnymi, ale mającymi ogromny potencjał dla rynku wewnętrznego: ponad 70% wartości dodanej brutto w Unii Europejskiej pochodzi właśnie z sektora usług. Wartość ta jednak generowana jest głównie na poziomie krajowym. Jednym z celów rozporządzenia dotyczącego normalizacji jest to, aby usługi stały się bardziej porównywalne i aby dzięki temu promować międzynarodowy rynek w UE.

Poprawić jakość, ale nie normalizować kwalifikacji

W przeciwieństwie do wyrobów, usługi ukierunkowane są na potrzeby danego klienta i dotyczą wyłącznie konkretnego klienta. Sektor rzemiosła i handlu widzi więc jedno szczególne zagrożenie w nowym rozporządzeniu UE: „Jeśli nie można normalizować procesów, wynikiem może być określanie umiejętności i kompetencji osób świadczących usługi. A z kolei wynikiem tego może być nadmierna certyfikacja kompetencji osób, lecz również formalnych kwalifikacji zawodowych” – ostrzega Dirk Palige, Dyrektor Zarządzający Rady Niemieckich Izb Rzemieśniczych (DHKT). Wynikiem postępu w sektorze usług może być pojawienie się nowych zawodów. W normie można więc od samego początku uwzględnić wymagania dotyczące szkoleń i okresów pomiędzy egzaminami zawodowymi, co może być również powodem do obaw. „W dłuższej perspektywie takie działania mogą stanowić zagrożeniem dla dwutorowego kształcenia zawodowego w Niemczech” – wyjaśnia Dirk Palige.

Najpierw ocenić korzyści – potem normalizować

W rozporządzeniu UE zapisano, że przyszłe projekty norm dotyczących usług „są dobrowolne, a impuls do ich opracowywania powinny stanowić czynniki rynkowe, dzięki czemu górę brałyby potrzeby podmiotów gospodarczych i zainteresowanych stron, których te normy bezpośrednio lub pośrednio dotyczą”. Dr Rainer Jäkel, dyrektor departamentu w Federalnym Ministerstwie Gospodarki i Technologii stwierdził wręcz, że podstawowym kryterium dla przyszłych norm dotyczących usług powinny być „czynniki rynkowe”. Kto jednak określa korzyści płynące z normy, szczególnie w przypadku znacząco różniących się interesów?

Przedstawiciele zainteresowanych stron muszą być z zasady zaangażowani: „Dzięki zasadzie krajowej delegacji – wyjaśnia Rainer Jäkel – mamy pewność, że przedstawiciele małych i średnich przedsiębiorstw, a także takich stron jak środowisko zajmujące się bezpieczeństwem i higieną pracy, są aktywnie zaangażowani w opracowywanie norm. W momencie publikacji mandatu na opracowanie normy dotyczącej usług możemy również zastosować krajowe prawo, dzięki któremu nasz głos będzie słyszalny i sprawdzić, czy Komisja Europejska respektuje kompetencje państw członkowskich, które są wymienione wprost w rozporządzeniu i dotyczą na przykład systemów zabezpieczenia społecznego, szkolenia zawodowego i opieki zdrowotnej.”

Konieczne jest opracowanie strategii dla norm dotyczących usług. Niemiecki Instytut Normalizacyjny zrobił już ważny krok w stronę aktywnego angażowania MŚP w opracowywanie norm oraz zwiększenie przejrzystości tego procesu, powołując w 2008 roku KOMMIT⁴ – komisję ds. małych i średnich przedsiębiorstw - właśnie takie wymagania zapisane jest w rozporządzeniu dotyczącym normalizacji. Biuro ds. Koordynacji Normalizacji w Sektorze Usług (KDL) działające w DIN wraz z KOMMIT pracuje właśnie nad określeniem struktury rynku usług, aby opracować przegląd projektów norm, które mogą być korzystne. Dr inż. Torsten Bahke, Dyrektor DIN ostrzega jednak, że ważnym jest, aby już na wstępnym etapie uwzględnić znaczenie dla rynku. „Nie wszystko powinno lub musi podlegać normalizacji. Jeśli chcemy mieć wpływ na rozwojowe projekty w Europie, które będą uwzględniały nasze interesy, najwyższy czas zakończyć dyskusję, czy normalizacja usług jest dobra czy zła sama z siebie. Należy rozpocząć dyskusję na temat strategii. Naszym celem powinno być wsparcie europejskiego rynku wewnętrznego poprzez projekty normalizacyjne. Naszym celem jest konkurencyjność, a nie protekcjonizm.”

Środowisko specjalistów z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy uznaje korzyści, jakie normalizacja usług będzie miała dla europejskiego rynku wewnętrznego. Jednak wymagania dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia dostawców usług pozostają w gestii ustawodawstwa krajowego i nie podlegają normalizacji. Należy więc dokładnie przyglądać się temu, co jest normalizowane⁵.

Karl-Josef Thielen
thielen@kan.de

¹ Niemiecki Instytut Normalizacyjny, www.din.de/en

² Małe i średnie przedsiębiorstwa

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej

⁴ www.mittelstand.din.de/en

⁵ Patrz również artykuł na stronie 4.

Normalizacja usług: wątpliwe korzyści dla sektora handlu i rzemiosła

Europejski pakiet normalizacyjny wszedł w życie 1 stycznia 2013 roku. Celem pakietu według Komisji Europejskiej jest usprawnienie systemu normalizacji oraz ułatwienie dostępu do procesu normalizacyjnego małym i średnim przedsiębiorstwom. A przede wszystkim silniejsza normalizacja europejska ma promować europejski rynek wewnętrzny dla sektora usług. Jens-Uwe Hopf przedstawia stanowisko ZDH – Centralnego Związku Rzemiosła Niemieckiego.

Jakie jest stanowisko sektora handlu i rzemiosła w sprawie pakietu normalizacyjnego?

Przyjęliśmy postawę konstruktywnej krytyki. Komisja Europejska podjęła próbę zastąpienia zasady delegacji krajowej. W opinii Komisji normalizacja powinna mieć miejsce w Brukseli. W ten sposób udział w procesie normalizacyjnym prowadzonym w języku przedstawicieli byłby praktycznie niemożliwy. Ponadto Komisja i państwa członkowskie są teraz otwarcie wezwane do wydania mandatu na opracowanie norm dotyczących usług. Wynikiem tych działań jest więc zwiększenie wpływu politycznego, co pokazał najnowszy przykład mandatu dotyczącego normy horyzontalnej dla usług. Nie jesteśmy zadowoleni z takiego rozwoju sytuacji.

Jakie znaczenie mają usługi dla sektora handlu i rzemiosła?

Pozwolę sobie przytoczyć hasło z naszej kampanii wizerunkowej: „Jeśli coś nie zostało zrobione ręcznie, zrobiły to maszyny, które zostały wykonane ręcznie”. Bez usług nie byłoby możliwe dostosowanie wyrobów podlegających normalizacji do potrzeb indywidualnych klientów. Sektor rzemiosła i handlu jest krajowym dostawcą usług w Niemczech. Ponad 70% wartości dodanej powstałej w Niemczech i w Europie pochodzi właśnie z sektora usług. Rynek usług funkcjonuje dobrze – nie widzę tam problemów, które mogłyby zostać rozwiązane za pomocą norm.

Dlaczego więc Komisja Europejska chciałaby, aby powstało więcej norm dotyczących usług?

Zgadzamy się z celem politycznym jakim jest wprowadzenie dynamiki do europejskiego rynku wewnętrznego, tak jak dzieje się to w przypadku wyrobów. Mamy jednak wątpliwości, czy można to osiągnąć wyłącznie za pomocą normalizacji. Skargi, które docierają od firm ukierunkowanych na eksport dotyczą raczej różnic w przepisach prawa społecznego i prawa pracy oraz polityki fiskalnej, a także biurokracji. W tych obszarach również należy podjąć odpowiednie działania.

Jakie zagrożenia wiążą się z normalizacją usług w Europie?

Znacząco wzrosła liczba nowych norm. A małe i średnie przedsiębiorstwa już mają sporo za-

gadnień, z którymi muszą sobie poradzić. Minusem jest również brak porozumienia w sprawie tematów, które warto normalizować i w przypadku których normalizacja zwiększyłaby ich wartość dla gospodarki. Dziwi nad fakt, że na rynku pojawiają się coraz to nowe systemy zarządzania, które na przykład mają za cel normalizację zachowań etycznych ze strony przedsiębiorstw. Ponadto istnieje również ryzyko, że zapisy norm nie będą dotyczyły tylko jakości, bezpieczeństwa i transparentności usług, lecz będą również określały wymagane umiejętności i kwalifikacje. Zdecydowanie się temu sprzeciwiamy. Niemcy zawdzięczają w dużym stopniu swoją siłę wysokim standardom szkolenia wykwalifikowanego personelu oraz podwójnemu systemowi kształcenia zawodowego. Byłoby z naszej strony niedopatrzeniem, gdybyśmy poświęcili to na rzecz normalizacji.

Czy widzi Pan jakieś korzyści?

Korzystne jest to, że poszczególne kraje nie mogą teraz indywidualnie działać w obszarze normalizacji usług. Obszary, które będą podlegać normalizacji muszą być określone na zasadzie konsensusu na poziomie europejskim. Komisja wymaga, aby nowe normy europejskie miały odzwierciedlenie w sytuacji na rynku, tj. aby znaczący wkład w ich opracowanie mieli użytkownicy końcowi. Jeśli naprawdę wdrożymy te założenia, będziemy kroczyć właściwą drogą.

Co jeszcze powinno zostać zrobione na poziomie krajowym?

W Niemczech mamy już dobrze działające struktury, w skład których wchodzi KDL – Biuro ds. Koordynacji Normalizacji w Sektorze Usług wraz z działającą przy nim komisją ds. małych i średnich przedsiębiorstw (KOMMIT). Brakuje jednak przejrzystości i odpowiedniego ukierunkowania. Nie mamy również kryteriów do oceny nowych projektów, tak aby sprawdzić czy są one odpowiednie dla normalizacji. Jeśli normalizacja usług nie będzie ukierunkowana na potrzeby rynku, udział odpowiednich stron w procesie opracowania normy nie będzie znaczący. Potrzebny jest system, który pokaże nam wspólne kierunki. I nad tym właśnie musimy pracować.

Jens-Uwe Hopf

Centralny Związek Rzemiosła Niemieckiego (ZDH)

Normy dla usług – o nie, znowu!

Różnorodność norm w sektorze usług

Rośnie liczba norm dla sektora usług, wraz ze wsparciem Komisji Europejskiej i organizacji normalizacyjnych. Dzięki normom będzie możliwe porównania usług oraz sprzedaż usług na rykach różnych krajów. Normy te jednak rzadko koncentrują się na tematyce bezpieczeństwa i higieny pracy. BHP jest jednak często wymieniane w normie jako kryterium jakości usług.

Usługi towarzyszą nam od dnia urodzin aż do samej śmierci. Odzwierciedleniem tego jest liczba norm w sektorze usług oraz ich zróżnicowanie. Wśród tematów norm wymienić można przykładowo sprzętanie szkół, kształcenie dorosłych i działalność sportowo-rekreacyjną (nurkowanie, plażowanie, informacja turystyczna, obiekty typu spa). Znajdziemy również normy dotyczące usług zdrowotnych (medycyna chińska, chirurgia kosmetyczna), jak również domów opieki i usług pogrzebowych.

Normy w sektorze usług charakteryzują się jednak nie tylko różnorodnością, lecz również związkami z innymi tematami, takimi jak wymagania dotyczące umiejętności personelu świadczącego usługi i procedury zarządzania. Ponadto normy dotyczące usług są często powiązane z normami dotyczącymi wyrobów, ponieważ przedsiębiorstwa często chcą wprowadzić na rynek „pakiet całościowy”, w skład którego wchodzi wyroby i usługi. Przykładem tego są normy, w których określone są nie tylko wymagania dotyczące sprzętu, narzędzi i akcesoriów wykorzystywanych w ogrodnictwie i budownictwie, lecz również zasady konserwacji i wynajmu.

Różnorodność wymaga strukturyzacji

Normalizacji w usługach brakuje odpowiedniej strategii planowania ze strony interesariuszy. Świadczący usługi często nie widzą wartości dodanej w normalizacji swoich „wyrobów”, lub na odwrót – mała grupa może za pomocą norm promować na rynku własne interesy. Co więcej, nie pojawiła się jeszcze zharmonizowana podstawowa struktura dla tekstów norm, którą znamy na przykład z normalizacji w obszarze maszyn, mimo że przewodnik CEN nr 15 zawiera już zasady opracowywania norm dla usług. CEN pracuje obecnie nad poprawą tej sytuacji – powołana została Strategiczna Grupa Doradcza dla Usług¹.

Komisja Europejska ze swej strony również podjęła działania za pomocą takich instrumentów jak dyrektywa 2006/123/WE dotycząca usług na rynku wewnętrznym, której celem było wzmocnienie rynku wewnętrznego w obszarze usług, nowe rozporządzenie w sprawie normalizacji², w którym uwzględniono normalizację usług, Dyrektywa 98/34/WE³, której zakres obejmuje teraz także usługi w kontekście procedur udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych.

Zwiększenie normalizacji usług to również jedna z „dwunastu dźwigni” na rzecz rozwoju jednolitego rynku. Opracowanie norm horyzon-

talnych, dotyczących na przykład informacji konsumenckiej, umów, procedur reklamacyjnych i wymagań stawianych dostawcom usług to jeden z celów projektu nowego mandatu dla CEN.

Konsekwencje dla bezpieczeństwa i ochrony pracy

Celem norm jest zapewnienie usług wysokiej jakości. A jakość określają najróżniejsze czynniki – zdaniem dostawców i klientów jednym z tych czynników są odpowiednie warunki pracy dostawców usług. W związku z tym w normach dotyczących usług znajdziemy również wymagania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, czyli obszaru, który na poziomie europejskim regulują dyrektywy zgodnie z artykułem 153 TFUE⁴ oraz na poziomie krajowym za pomocą zespołu przepisów i rozporządzeń dotyczących BHP. W efekcie może dojść do sytuacji, w której będziemy mieli do czynienia z powielaniem przepisów lub ze sprzecznymi przepisami.

Norma DIN 77200 dotycząca usług w sektorze security (np. ochrona osób, usługi konwojenckie) również zawiera zapisy dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w kontekście jakości. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji (KAN) oraz komitet normalizacyjny prowadziły rozmowy, w wyniku których ogólne przepisy dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia pracowników zostały usunięte z treści normy. Dostawca usług musi jednak być w stanie udowodnić, że działa na rzecz bezpieczeństwa pracowników na wniosek zainteresowanego. Kompromis ten pokazuje, że dostawcy usług i klienci nie byli przygotowani na to, aby całkowicie zrezygnować z zapisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w normie, nawet jeśli nie wymaga tego europejski system prawny.

Ze względu na to że znaczenie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia nie jest od razu widoczne w wielu dokumentach normalizacyjnych i mandatów na opracowanie norm dla danych usług, zaleca się monitorowanie działalności normalizacyjnej w tym obszarze. W przypadku pojawienia się zapisów dotyczących BHP w normach zastosowanie powinno znaleźć stanowisko KAN dotyczące normalizacji usług⁵ oraz Przewodnik CEN Nr 15: zdrowie i bezpieczeństwo pracowników z zasady nie powinno być regulowane przez normy.

Angela Janowitz
janowitz@kan.de

¹ CEN/BT WG 214 (SAGS)

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej, opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE L316/12 z dnia 14 listopada 2012 r.

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=D-D:13:20:31998L0034:PL:PDF>

⁴ Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

⁵ www.kan.de/fileadmin/user_upload/docs/sonstige/Hinweise_der_KAN_...e.pdf

Wzmocnienie stosowania normalizacji europejskiej jako instrumentu politycznego

Od października 2012 roku dr Stefan Nonneman kieruje działem „Normy dla pobudzenia konkurencyjności w Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Komisji Europejskiej. Przedstawiamy wywiad z dr. Nonnemanem na temat celów i skutków wprowadzenia nowego rozporządzenia europejskiego w sprawie normalizacji.

Rozporządzenie (UE) Nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej¹ weszło w życie 1 stycznia 2013 roku. Co ono zmieniło?

Dzięki rozporządzeniu mamy po raz pierwszy do dyspozycji skonsolidowaną podstawę prawną dla stosowania europejskiej normalizacji jako instrumentu politycznego, który wspiera ustawodawstwo Unii Europejskiej zarówno dla wyrobów jak i usług. Normalizacja ma nie tylko ułatwić dostęp do rynku wewnętrznego Unii, lecz również do rynków międzynarodowych. Ponadto jej zadaniem jest również promowanie nowych technologii i innowacyjności.

Jak wygląda kwestia udziału „słabszych” interesariuszy w normalizacji?

Organizacje normalizacyjne będą musiały upewnić się, że normy uwzględniają wszystkie kwestie konsumenckie, środowiskowe, społeczne, a także interesy małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Aby to osiągnąć, interesariusze ci powinni mieć przedstawicieli, którzy będą regularnie angażować się w proces normalizacyjny. Komisja poszła krok dalej i oprócz respektowania podstawowej zasady jawności Światowej Organizacji Handlu², wymagane jest, aby europejskie organizacje normalizacyjne sprawozdawały się z reprezentacji interesariuszy w krajowych instytucjach normalizacyjnych. Dodatkowo Komisja zachęca krajowe organizacje normalizacyjne do przyznania małym i średnim przedsiębiorstwom oraz przedstawicielom organizacji społecznych specjalnych stawek za udział w działalności normalizacyjnej oraz do obniżenia cen norm lub pakietów norm.

Jakie konkretne kroki podjęła Komisja?

Posłużę się przykładem MŚP. Podejmujemy działania mające na celu zwiększenie udziału przedstawicieli MŚP w europejskim procesie normalizacyjnym oraz promowanie informacji na temat norm oraz ich stosowania przez MŚP. Zostanie ogłoszony konkurs, w wyniku którego wyznaczymy Europejską organizację grup interesów, która będzie pełniła tę rolę dla małych i średnich przedsiębiorstw. Organizacja ta będzie na przykład odpowiedzialna za nominowanie ekspertów, którzy będą prezentowali stanowisko MŚP w europejskich Komitetach Technicznych (TC) podczas opracowywania projektów norm. Komisja finansuje również wybrane projekty ukierunkowane na MŚP, a prowadzone przez CEN

and CENELEC³. Należy do nich projekt SMEST1 „Zestaw narzędzi do normalizacji” (SMEST1 „Standardisation Toolkit”) dla krajowych organizacji normalizacyjnych oraz SME Toolbox of Solutions – Zestaw rozwiązań dla MŚP – projekt, którego celem jest wyjaśnienie zasad stosowania norm i prowadzenia procesu normalizacyjnego. W ramach nowego projektu SMEST2 powstanie platforma internetowa, na której MŚP i organizacje normalizacyjne będą mogły dzielić się wiedzą, informacjami, dobrymi praktykami i doświadczeniami z udziału przedstawicieli małych i średnich przedsiębiorstw w europejskim procesie normalizacyjnym.

Czy przewidywane jest wsparcie finansowe dla wybranych grup interesów?

Tak, Komisja będzie kontynuowała finansowanie grantów operacyjnych dla organizacji europejskich reprezentujących małe i średnie przedsiębiorstwa, konsumentów oraz organizacje działające w obszarze ochrony środowiska i kwestii społecznych. Logicznym rozwiązaniem było usprawnienie różnych systemów wsparcia i zreorganizowanie ich w oparciu o tę samą podstawę prawną. Kryteria wyboru i warunki finansowania grantów są teraz takie same dla wszystkich grup interesów.

Jak będą wyglądały kolejne kroki?

W 2013 roku Komisja przyjmie pierwszy unijny roczny program pracy dla normalizacji europejskiej. Za pomocą tego nowego narzędzia będzie można określić priorytety strategiczne oraz przekazać informacje na temat potrzeb polityki przemysłowej, które powinny uzyskać wsparcie ze strony normalizacji europejskiej. W programie pracy zostaną wymienione mandaty normalizacyjne, które Komisja zamierza przyznać europejskim organizacjom normalizacyjnym. Widzimy już nawet jeden przyszłościowy kierunek: można założyć, że niebawem zwiększy się liczba mandatów normalizacyjnych w obszarze usług, a także na opracowanie norm wspierających nowe technologie oraz innowacyjność.

Dr. Stefan Nonneman

Komisja Europejska
DG ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:316:0012:0033:PL:PDF>

² www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm

³ www.sмест.eu

Listy kontrolne pomocne w określaniu przepisów dotyczących pomiarów w normach dla wyrobów

Gdy wymagania bezpieczeństwa w normach przedstawione są w formie wymiernych wartości, konieczne jest określenie metody pomiarów. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji opracowała przewodnik, który ma pomóc komitetom normalizacyjnym w formułowaniu zapisów dotyczących pomiarów tak, aby były one jasne i przyjazne dla użytkownika, a jednocześnie zawierały wszelkie niezbędne szczegóły.

Influencing factor	Can this parameter influence the test results?
1. Test object	<p>Condition of the test object e.g. old, new, used, cold, warm, damp, dry, if applicable, type and condition of parts of blade, etc.), e.g. old, new, used, sharpened</p>
2. Test arrangement	<p>Measurement equipment e.g. accuracy of measurement, scanning re specifications in standards, storage, evaluate e.g. dimensions, weight, sensitivity, compliance standards, response time, alignment of sensor</p>
	<p>Further components of the test arrangement e.g. energy sources, testing bench, application object, test finger, impact test bench, target</p>
	<p>Condition of the test equipment/work piece e.g. old, new, used, concentration, cold, wet, smooth, hard, soft, standardized concrete, ...</p>
	<p>Ambient conditions e.g. background noise, climate (temperature, room dimensions)</p>
	<p>Arrangement of the test object e.g. direction of action, application of the load</p>

Fragment listy kontrolnej

Dla potrzeb bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa wyrobów wyniki pomiarów muszą być wiarygodne. Na podstawie nieprawidłowych wyników wyroby niebezpieczne mogą zostać uznane za dobre i w ten sposób przyczynić się do powstania zagrożeń i na odwrót – sprzedaż i stosowanie bezpiecznych wyrobów może zostać zabroniona, czego skutkiem mogą być pozwy sądowe.

Badanie KAN otwiera nowe perspektywy

Pomiary, które można przeprowadzić za pomocą standardowych instrumentów i na podstawie których można uzyskać powtarzalne wyniki nawet bez opisy metody pomiaru można określić jako szablonowe. Można tak założyć na przykład w przypadku większości pomiarów wartości wymiarów i czasu.

Badanie opublikowane przez KAN w 2010¹ roku wykazało jednak, że dla sporej liczby nieszablonowych pomiarów zapisy w normach dotyczących maszyn i środków ochrony indywidualnej określają albo nieodpowiednie metody pomiaru albo w ogóle ich nie wymieniają. Wśród zmiennych, których to dotyczy wymienić można siłę, prędkość, drgania, wytrzymałość na obciążenie, prędkość wiatru i energia. Brak ten jest szczególnie poważny w przypadku pomiaru siły i prędkości, które są często wymagane oraz pomiaru drgań, ponieważ dyrektywa maszynowa wymaga, aby określić nie tylko wartość emisji tych zmiennych, lecz również niepewność pomiaru. Podobna sytuacja może mieć miejsce w innych normach dotyczących wyrobów.

W związku z tym KAN sformułował szczegółowe uwagi do poszczególnych norm dotyczących maszyn i ŚOI, a następnie przedstawił je niemieckim komitetom zwierzchnim. W trakcie analizy i dyskusji nad poszczególnymi komentarzami, prowadzonych w ramach prac komitetów normalizacyjnych, okazało się, że niełatwo jest osiągnąć porozumienie, które z pomiarów powinno się traktować jako szablonowe.

Kryteria dla zapisów o pomiarach

Jeśli mamy do czynienia z czynnikami, które mogą mieć wpływ na wiarygodność wyników badań, należy je wyraźnie określić. Metoda pomiaru wraz z wszystkimi czynnikami, które mogą wpłynąć na wyniki powinna zostać pre-

czyźnie opisana w samej normie lub za pomocą odniesienia. Aby wesprzeć zespoły opracowujące normy grupa robocza powołana przez KAN opracowała poradnik, w którym znajduje się dwustronicowa lista kontrolna²:

- Ogólne ustalenia istnieją już w podstawowych zasadach prac normalizacyjnych i dotyczą podstawowych wymagań, które muszą zostać spełnione podczas formułowania zapisów dotyczących pomiarów³. Na pierwszej stronie listy kontrolnej znajdziemy siedem pytań opartych na tych właśnie ustaleniach. Celem pytań jest zapewnienie, aby uniknąć powielania wysiłków, opracowania powierzchownych przepisów i podejmowania błędnych działań przez zespoły opracowujące normy.
- Na podstawie badania KAN zdefiniowano szczegółowo **kluczowe czynniki mające wpływ** na zasady prowadzenia pomiarów: przedmiot badania, układ badania, sposób przeprowadzenia badania, badany podmiot oraz interpretacja. Okazało się, że czynniki mające wpływ oraz ich parametry można sensownie sklasyfikować. Również nie do końca precyzyjne zapisy dotyczące zasad normalizacji zostały skonkretyzowane – na przykład czy dana metoda badań powinna zostać standaryzowana i jeśli tak to w jakiej formie i do jakiego stopnia. Druga strona listy kontrolnej zawiera te właśnie zagadnienia.

KAN proponuje, aby taka krótka lista kontrolna została przetestowana i służyła jako dodatek do doświadczenia i intuicji ekspertów, którzy są członkami komitetów normalizacyjnych opracowujących normy dla wyrobów. Jeśli okaże się, że jest ona przydatna i ułatwia opracowywanie metod pomiarów w jasny i przyjazny dla użytkownika sposób, można rozważyć włączenie jej do podstawowych zasad prac normalizacyjnych.

Corrado Mattiuzzo
mattiuzzo@kan.de

¹ www.kan.de/fileadmin/user_upload/docs/KANBericht/KANReport_EN/Report_46/Beri46e.pdf

² www.kan.de/fileadmin/user_upload/docs/sonstige/Assistance_test_requirements.pdf

³ Dział 6.3.5 normy DIN 820-2:2012-12, „Normalizacja – Część 2: Prezentacja dokumentów (odpowiada przepisom wewnętrznym CEN/ CENELEC Część 3:2011/ oraz zmienionym Dyrektywom ISO/IEC – Część 2:2011)

Badania i certyfikacja za 10 lat

Świat pracy podlega ciągłym zmianom: praca wykonywana jest w zespołach międzynarodowych, coraz częściej mamy do czynienia z automatyzacją i współpracą między człowiekiem a robotem, rosną oczekiwania względem bezpieczeństwa, wydłużył się wiek emerytalny. Badania i certyfikacja muszą sprostać nowym wymaganiom, aby pozostać efektywnymi.

Podczas konferencji sieci EUROSHNET w Helsinkach w czerwcu 2012 roku Karl-Heinz Noetel and Henning Krüger, przewodniczący komitetów horyzontalnych Europejskiej Koordynacji Jednostek Notyfikowanych odpowiednio dla dyrektywy ŚOI i maszynowej spojrzeli w szklaną i przedstawili 10 propozycji dla przyszłości badań i certyfikacji¹:

Propozycja nr 1: Znaczenie badań i certyfikacji będą rosły. Udział badanych wyrobów znacząco wzrośnie, również ze względu na coraz większe znaczenie odpowiedzialności z tytułu wad produktu. Ustawodawstwo europejskie będzie stopniowo przyjmowało filozofię amerykańską – producenci będą musieli podejmować środki chroniące ich przed zagrożeniami i roszczeniami z tytułu wad wyrobu. Producenci będą potrzebowali bezpieczeństwa prawnego i dlatego będą w większym stopniu polegać na badaniach nieobowiązkowych.

Propozycja nr 2: Powstanie międzynarodowa, publiczna baza danych o przebadanych wyrobach, które nie spełniają wymagań normy – finansowana z obowiązkowych wpłat producentów i prowadzona na podstawie międzynarodowego porozumienia, na przykład pod auspicjami Światowej Organizacji Handlu (WTO). Taka baza danych będzie stanowiła ważne źródło informacji na instytucji nadzoru rynku i ochrony konsumentów, a także dla użytkowników.

Propozycja nr 3: Wyroby będą coraz częściej badane wirtualnie. Wyniki pomiarów będą przesyłane za pomocą Internetu, importowane i interpretowane cyfrowo przed odpowiedni program. Badania będą tańsze i dzięki temu staną się bardziej powszechne. Jednak opracowanie programu do interpretacji wyników będzie wiązało się ze znacznymi kosztami.

Propozycja nr 4: Wiedza na temat konkretnego zastosowania wyrobu będzie miała większe znaczenie. Instytucje prowadzące badania uświadomią sobie, że powinny zwracać większą uwagę na potrzeby użytkowników. Dzięki szczegółowej wiedzy na temat danego sektora instytucje prowadzące badania działające przy organizacjach odpowiedzialnych za prewencję wypadkową w poszczególnych krajach będą częściej wybierani jako wykonawcy badań, niż instytucje, które nie mają związku z systemem prewencji.

Propozycja nr 5: Poza bezpieczeństwem w tradycyjnym znaczeniu, inne aspekty badań nabrają znaczenia. Będą należeć do nich takie zagadnienia jak ergonomii, efektywne wyko-

rzystanie energii, ochrona środowiska i bezpieczeństwo systemowe. Ze względu na brak wykwalifikowanego personelu oraz częstsze rotacje zatrudnionych, maszyny coraz częściej będą obsługiwane przez personel, który nie posiada wielu lat doświadczenia i który nie jest odpowiednio zaznajomiony z maszynami. Aby zapewnić bezpieczeństwo i uniknąć wypadków konieczne będzie zwiększenie certyfikacji kompetencji personelu.

Propozycja nr 6: Kontrolerzy będą podlegali nowym wymaganiom. Kontrolerzy maszyn będą musieli być biegli w technologii informacyjnej, a rekrutowani będą spośród absolwentów nowego kierunku – mech-IT-roniki. Towarzyszyć temu będzie wzrost znaczenia badań oprogramowania jako część procesu badania maszyn. Kontrolerzy środków ochrony indywidualnej będą musieli mieć rozległą wiedzę na temat materiałów oraz uwzględniać w badaniach specyfikacje użytkowników.

Propozycja nr 7: Normy zyskają bardziej międzynarodowy charakter, tak jak i wymiana doświadczeń między jednostkami prowadzącymi badania i certyfikację. Przedsiębiorstwa będą zainteresowane międzynarodowymi normami, ponieważ będą sprzedawać swoje wyroby na całym świecie. Wymiana doświadczeń między jednostkami prowadzącymi badania również wyjdzie poza ramy europejskie i stanie się globalna.

Propozycja nr 8: Instytucje nadzoru rynku, jednostki notyfikowane, instytucje normalizacyjne, przedsiębiorstwa i użytkownicy zbliżą się do siebie i będą działać w ramach sieci. Sieci będą wykorzystywane do upowszechniania informacji i komunikowania się. Przejrzystość będzie skutkowałą oszczędnością zasobów. Można założyć, że ICSMS² rozwinie się poprzez dodanie obszaru, w którym wszystkie zainteresowane strony będą mogły zamieszczać informacje o danym wyrobie.

Propozycja nr 9: System akredytacji będzie zharmonizowany na poziomie międzynarodowym, poczynając od Europy. Udział w Koordynacji Jednostek Notyfikowanych będzie również obowiązkowy na poziomie międzynarodowym.

Propozycja nr 10: Zmniejszy się liczba jednostek notyfikowanych; jednostki będą większe i będą działać globalnie. Poza znakami takimi jak EuroTest pojawią się globalne znaki bezpieczeństwa, porównywalne z tymi, które występują w przypadku wyrobów konsumenckich.

Henning Krüger

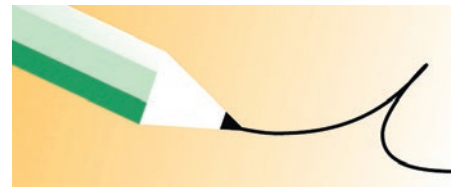
Przewodniczący Komitetu
Horyzontalnego ds. Maszyn
Europejskiej Koordynacji Jednostek
Notyfikowanych

Karl-Heinz Noetel

Przewodniczący Komitetu
Horyzontalnego ds. ŚOI Europejskiej
Koordynacji Jednostek
Notyfikowanych

¹ www.euroshnet-conference.eu/en/conference-presentations

² Ogólnoeuropejski system informacji i komunikacji dla nadzoru rynku, www.icsms.org

Moduły szkoleniowe w zakresie ergonomii dostępne w języku angielskim

Moduły szkoleniowe w zakresie ergonomii opracowane przez KAN zdobyły już ponad 1000 użytkowników od 2008 roku. Moduły dostępne są bezpłatnie w języku niemieckim (www.ergonomielernen.de) i są popularnym źródłem informacji dla uczących ergonomii. Teraz moduły te dostępne są również w języku angielskim na stronie www.ergonomics-teaching.eu.

Pięć modułów szkoleniowych opartych jest głównie na treści norm. Posługują się ilustrowanymi przykładami, aby przedstawić zasady ergonomii oraz specjalistyczną wiedzę na temat antropometrii i biomechaniki, a także czynników środowiskowych w miejscu pracy oraz interfejs człowiek-maszyna. Przykłady pochodzą w większości z dziedziny budownictwa i maszyn, można je jednak z łatwością zastosować do innych sektorów.

Materiały szkoleniowe zostały opracowane w pierwszej kolejności do kształcenia projektantów i mogą być wykorzystywane przez wykładowców lub do samodzielnej nauki. Składają się na prezentacje PowerPoint z notatkami wyjaśniającymi, ilustrowane studia przypadku, filmy video, ćwiczenia oraz lista odniesień do norm dotyczących danego tematu. Każdy moduł podzielony jest na jednostki, które mogą być niezależnie wykorzystywane.

ISO przyspiesza proces normalizacyjny

Zarząd techniczny ISO podjął decyzję o wprowadzeniu zmian, które przyspieszą prace nad opracowywaniem norm. Przykładowo dotychczas projekt roboczy (WD) musiał przejść przez etap projektu komitetu (CD), zanim mógł stać się projektem Normy Międzynarodowej (DIS). Komitet może teraz zdecydować o pominięciu etapu projektu komitetu.

Kolejną zmianą, która budzi jednak większe wątpliwości jest skrócenie czasu konsultacji społecznych z pięciu do trzech miesięcy. Krajowe organizacje normalizacyjne mają otrzymywać nieoficjalne wersje tekstów norm dwa miesiące przed oficjalnym rozpoczęciem konsultacji, aby zostały one na czas przetłumaczone. Okaże się jednak dopiero, czy system ten będzie funkcjonował sprawnie. Istnieje bowiem obawa, że skrócenie cennego czasu na składanie uwag do treści normy może niekorzystnie wpłynąć na jej jakość.

Obecnie skrócony czas konsultacji nie dotyczy norm opracowywanych na podstawie porozumienia wiedeńskiego (www.cen.eu/go/va). CEN rozważa jednak przyjęcie tej właśnie zasady ISO i stosowanie jej do norm opracowywanych wspólnie z ISO, jak i do norm czysto europejskich. Może to spowodować dodatkową presję czasową na jedynym etapie, podczas którego inne grupy interesariuszy mogą wywrzeć wpływ na treść normy. Z punktu widzenia środowiska BHP, potencjalne wady są większe niż niewielkie korzyści płynące z oszczędności czasu.

Światowy Kongres 2014 we Frankfurcie

XX Światowy Kongres na temat Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy: Globalne Forum na Rzecz Prewencji odbędzie się we Frankfurcie w dniach **24-27 sierpnia 2014 r.** Hasło przewodnie Kongresu to „Wspólna wizja na rzecz trwałej prewencji”, a uczestnicy będą mieli okazję wymienić się informacjami, opiniami i doświadczeniami na następujące tematy kluczowe:

- 1 Kultura prewencji – Strategie prewencji – Wiza zero
- 2 Wyzwania dla ochrony zdrowia w pracy
- 3 Różnorodność w świecie pracy

W ramach kongresy zorganizowane będą również wizyty w przedsiębiorstwach, targi oraz Międzynarodowy Festiwal Mediów dla Prewencji.

Organizatorami Światowego Kongresu są Międzynarodowa Organizacja Pracy

(ILO), Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego (ISSA) i Niemiecki Zakład Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego (DGUV).

Pierwszy komunikat o Kongresie I wiele dodatkowych informacji można znaleźć na stronie internetowej www.safety2014germany.com, gdzie można również dokonać rejestracji, a także zgłosić referat i prezentację na Kongres.

EAC, euroazjatycki znak zgodności

Od 2011 roku Euroazjatycka Unia Celna ustanowiona między Rosją, Białorusią i Kazachstanem posiada własny znak zgodności. Producenci i dostawcy mogą stosować znak EAC (euroazjatycki znak zgodności) dla wyrobów, które otrzymały certyfikat wydany przez uprawnioną jednostkę w jednym z krajów członkowskich.

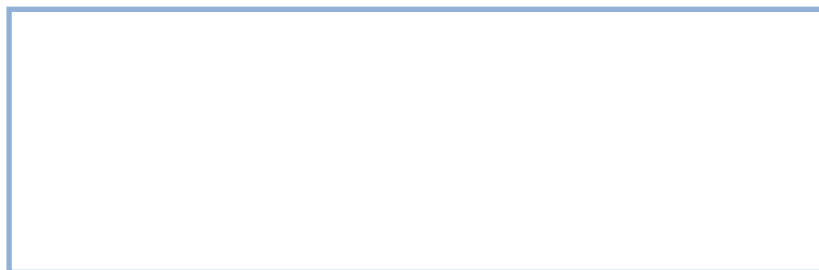
Wymagania techniczne i procedury oceny zgodności są ustalone w regulacjach technicznych unii celnej. W regulacjach technicznych znajdują się również odniesienia do norm, które mogą być stosowane dobrowolnie, zapewniając w ten sposób spełnienie wymagań określonych w regulacjach. Obecnie opublikowane są regulacje w takich obszarach jak bezpieczeństwo środków ochrony indywidualnej, instalacje niskonapięciowe, wyroby pirotechniczne, zabawki oraz kompatybilność elektromagnetyczna. Pełen zespół regulacji ma zostać opublikowany do 2015 roku.

Internet

www.mittelstand.din.de

Komisja DIN ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw prowadzi stronę internetową (w języku niemieckim) z informacjami i publikacjami, np. często zadawanymi pytaniami i odpowiedziami na temat normalizacji, poradnikami o normach i procesie opracowania norm.

IMPREZY

Informacja	Temat	Kontakt
03.-05.04.13 Nancy	Conférence/Conference INRS Occupational Health Research Conference 2013: Occupational allergies	INRS/PEROSH allergiepro2013@inrs.fr www.inrs-allergiepro2013.fr
03.-05.04.13 26.-28.08.13 Dresden	Seminar So gelingt Inklusion! – Barrierefreie Arbeitsgestaltung	IAG – Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 351 457-1616 https://app.ehrportal.eu/dguv > Seminar-Nr. 700109
25.04.13 Ismaning 19.11.13 Kassel	Seminar Risikobeurteilung in der Praxis	DIN-Akademie Tel.: +49 30 2601 2518 www.beuth.de/din-akademie
28.04.- 01.05.13 München	Kolloquium Prävention von Arbeitsunfällen und Berufskrankheiten in der Landwirtschaft – Occupational Risks in Agriculture – Risques professionnels dans l'agriculture – Ryzyko zawodowe w rolnictwie	ISSA Tel.: +49 561 9359 402 www.issa.int/ger/News-Events/Events/Colloquium-on-Prevention-of-Occupational-Risks-in-Agriculture
07.05.13 Dortmund 19.09.13 Hamburg	Seminar Geräuschexposition am Arbeitsplatz – Geräuschmessungen nach DIN ISO 9612	DIN-Akademie Tel.: +49 30 2601 2518 www.beuth.de/din-akademie
28.05.13 Essen	Seminar Die neue Gefahrstoffverordnung 2010 und deren Umsetzung in die Praxis	Haus der Technik Tel.: +49 201 1803 1 www.hdt-essen.de
02.-05.06.13 Amsterdam & Osnabrück	Conference OEESC – Occupational and Environmental Exposures of Skin to Chemicals Conference	Coronel Institute of Occupational Health, Amsterdam Abt. Dermatologie, Umweltmedizin ..., Univ. Osnabrück Tel.: +31 20 566 8585 www.oeesc.nl
05.-07.06.13 Amsterdam	5th International Conference Whole Body Vibration Injuries	Coronel Institute of Occupational Health, Amsterdam Tel.: +31 20 566 8585 www.wbvconference.com
27.06.13 Dresden	Seminar Sichere Maschinen – Anforderungen beim Inverkehrbringen	BAuA – Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin Tel.: +49 351 5639 5464 www.baua.de > Aktuelles und Termine > Veranstaltungen
11.07.13 Köln	Konferenz Produktsicherheitstag 2013 – Gebrauchtmachines im neuen Produktsicherheitsgesetz	MBT Tel.: +49 228 9456 522 www.maschinenbautage.eu
16.-18.10.13 Dresden	Seminar Grundlagen der Normungsarbeit im Arbeitsschutz	IAG / KAN Tel.: +49 351 457 1918 https://app.ehrportal.eu/dguv > Seminar-Nr. 700044

ZAMÓWIENIE

PUBLIKACJE KAN: www.kan.de/pl → Publikacje → Złożyć zamówienie (bezpłatnie)

IMPRESSUM

Verein zur
Förderung der
Arbeitssicherheit
in Europa

Edytor: Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Büro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Karl-Josef Thielen, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska; **Autorzy zdjęć:** str. 2: DIN/Kruppa; str. 3: M. Hüter; str. 4: fotolia.de/© Gennadiy Poznyakov, str. 7: fotolia.de/© beermedia; bez podania źródła: archiwum prywatne; **Wydanie kwartalnie**, bezpłatnie **Tel.:** +49 (0) 2241 - 231 3463 **Fax:** +49 (0) 2241 - 231 3464 **Internet:** www.kan.de **E-Mail:** info@kan.de